

De leeszaal van Garden Valley District Library.

Werken in een Amerikaanse plattelandsbibliotheek

Cultuurshock in de VS

Marjolein Lolkema werkte jarenlang in dorpsbibliotheek (Zwartewaterland en Urk). Drie jaar geleden emigreerde ze naar de Verenigde Staten. Inmiddels werkt ze ruim twee jaar in een kleine dorpsbibliotheek in Garden Valley, een dorpje in de staat Idaho. In dit artikel schrijft ze over de enorme cultuurverschillen tussen ons land en de USA.

TEKST EN FOTO'S: MARJOLEIN LOLKEMA

Amerikanen willen graag geloven dat alles in Amerika beter is dan waar ook ter wereld. Dat zie je bijvoorbeeld aan de titels die ze aan alles geven. Neem bijvoorbeeld de watermeloen. Maar liefst in zes staten zijn er steden die claimen de hoofdstad van de watermeloen te zijn, maar dat is altijd nog beter dan de hoofdstad van de onderbroeken! Ja echt: Knoxville in Tennessee claimt dat zij deze titel verdienen. Alhoewel het voor deze stad meer een bijnaam is voor deze stad met een geschiedenis in de textielindustrie. Stel je voor dat wij Enschede de 'Onderbroekenhoofdstad van Nederland' zouden noemen! 'Worldfamous' is

De Garden Valley District Library ligt in een prachtig bergachtig gebied in de staat Idaho. Deze staat grenst in het noorden aan Canada, in het westen aan de staten Washington en Oregon, in het oosten aan Montana en Wyoming en in het zuiden aan Nevada en Utah.

nog zo'n titel. Ik ben al veel voorgesteld aan mensen die 'wereldberoemd' zouden zijn. Als je ze dan opzoekt op google, zijn ze vooral wereldberoemd in hun eigen stad of dorp, maar verder zijn het onbekende Amerikanen. In de hoofdstad van Idaho, Boise (spreek uit: Boizie), is een bar 'De Ranch Club' die claimt wereldberoemd te zijn. Maar wie ik ook vraag, niemand heeft er ooit van gehoord. Nee, Amerikanen denken misschien dat zij het voorbeeld voor de rest van de wereld zijn, de werkelijkheid is dat ze hier decennia achterlopen. Mijn salaris krijg ik bijvoorbeeld nog lekker ouderwets via een loonstrookje. Een auto overschrijven gaat hier niet via een app, maar je moet ervoor naar de DMV (vergelijkbaar met RDW) en daar kun je gerust een dag vrij voor nemen van je werk (niet alleen is het meer dan een uur rijden bij ons vandaan, de gemiddelde wachttijd is er ook nog eens drie uur). En zo zijn er tal van voorbeelden waarbij wij steeds maar weer denken: dat meen je niet, dat is zo achterhaald!

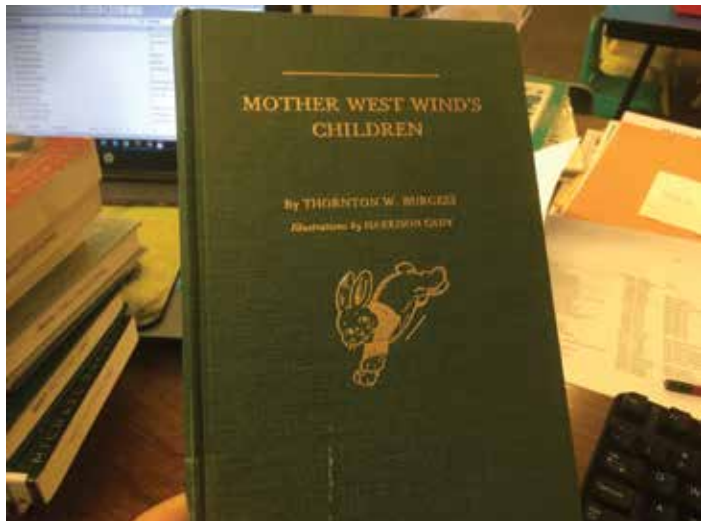
Plattelandsbibliotheken

Wij, mijn man en ik, zijn drie jaar geleden neergestreken in de staat Idaho, in het plattelandsdorpje Garden Valley. Een week

nadat we hier in een tijdelijk huis trokken, heb ik mij als vrijwilliger aangemeld bij de plaatselijke bibliotheek. En toen ik na drie maanden mijn werkvergunning in handen had, werd mijn vrijwilligerspositie gelijk omgezet in een vaste baan. Sinds die tijd ben ik hier de *Program and Youth Coordinator*. Een van de verschillen met Nederlandse bibliotheken is dat je in Amerika een universitaire opleiding moet hebben om te mogen werken als backoffice-specialist. Het probleem in de meeste plattelandsbibliotheken is echter dat er bijna niemand te vinden is die en in een bibliotheek wil werken en de vereiste opleiding heeft. Daarom is er een speciale regel door de overheid bedacht voor plattelandsbibliotheken: iedereen die in een bibliotheek wil werken en geschikt ervoor lijkt te zijn, mag daar werken. Onze directrice bijvoorbeeld, is eigenlijk een ambulanceverpleegkundige die dat t werk niet langer wilde doen. Ik ben nu de enige bibliotheekmedewerker die een officiële bibliotheekopleiding heeft gedaan.

Collectie

In Amerika is er geen NBD Biblion. Boeken, audioboeken, films en eventueel muziek worden aangeschaft via de kanalen die iedereen

Boeken saneren – ook dit exemplaar uit 1936.

Buiten staan achttien borden waarop pagina's van een boek kunnen worden getoond – dit is de StoryWalk – kinderen moeten bewegen om zo het verhaal te kunnen lezen.

De jeugdafdeling – normaal ligt het hier ook vol met speelgoed, maar in verband met corona is dit weggehaald.

Marjolein en haar man Frank Lolkema.

kan gebruiken: boekwinkels, supermarkten en onlinewinkels. De o zo handige bibliotheekrecensies van NBD Bibliion bestaan hier niet. Voor mij was dat best even wennen. Ik ben onder andere verantwoordelijk voor de aanschaf van materialen voor de jeugdafdeling, maar voor mij was het een tijdje wel de vraag op welke manier ik mijn keuze zou moeten maken. Inmiddels ben ik fan van onder andere de site 'Read Brightly' en van bestsellerlijsten van bijvoorbeeld de *New York Times* en *Barnes & Nobles*. Er is nog iets bijzonders aan onze collectie: alles waar een label op kan, wordt hier uitgeleend: vishengels, basketballen, badmintonrackets inclusief net, wildlife camera's, puzzels, metaaldetectoren, muziekinstrumenten en zelfs cakedecoratie sets en cakevormen. Het lidmaatschap is gratis voor inwoners van Garden Valley en Lowman.

Saneren collectie

Eigenlijk was mijn eerste echte cultuurshock toen ik voorstelde om te gaan beginnen met saneren. Al snel kwam ik erachter dat

de bibliotheek hier meer een boekenmuseum is. Ik loop dan ook regelmatig te roepen: 'We zijn een bibliotheek en geen museum!' Argwanend lieten mijn collega's het toe dat ik de jeugdcollectie ging doorspitten. Het oudste exemplaar dat ik aantroef (schrik niet): een boek uit 1936. Het bestuur kreeg bijkans een rolberoerte toen ze ontdekten hoeveel boeken ik aan het afschrijven was. Met veel geduld bleef ik maar uitleggen: 'Dit jaar zal ik veel materialen moeten afschrijven, daarna is het een kwestie van bijhouden.' Tijdens een werkoverleg heb ik een betoog gehouden waarom saneren zo belangrijk is voor bibliotheken. Ondanks mijn argumenten vonden enkele collega's nog steeds dat afschrijven van boeken te pijnlijk was. Helemaal toen ik claimde dat je afschrijven eigenlijk zo veel mogelijk zonder emotie moet doen. Au, dat deed ze zeer. Inmiddels weten ze dat ik daarom nog iets anders over bibliotheken roep: 'De bibliotheek is voor de inwoners van Garden Valley. Als het pijn doet om een boek weg te doen, moet je een eigen privébibliotheek beginnen.' Overigens,

mijn collega's zijn niet de enige bibliothekmensen hier die schrik hebben van saneren. In socialemediagroepen is dit een steeds terugkerend fenomeen: 'Help, ik moet van mijn baas saneren, maar ik wil geen boeken wegdoen, wat moet ik doen', waarop er veel meelevende reacties volgen.

Cultuurshock

Een tweede cultuurshock was de etikettering. In deze bibliotheek plakken ze het liefst zo veel mogelijk informatie op de rugetiketten. Dat ik alle jeugdboeken omlabelde naar 'de eerste vier letters van de achternaam van de auteur' vonden ze onbegrijpelijk. Een discussie waar we nog steeds niet uit zijn. Ik ben blij dat medewerkers van Bibliotheek.nl zo behulpzaam waren om met goede argumenten te komen. Ook al is deze discussie nog niet beslecht, in ieder geval kan ik het bij ze in de week zetten. Is er dan niets goed aan wonen en werken in Amerika? Natuurlijk wel, anders waren we allang weer teruggevlucht naar Nederland. En ik vermoed dat mijn collega's ook wel een cultuurshock naar mij toe hebben ervaren. Mijn man en ik waren het er al snel over eens. Werknemers in Amerika zeggen liever niet wat ze dwarszit – het zou hun ontslag kunnen betekenen. Ontslaan gaat hier zo gemakkelijk. Als een collega een grapje maakt, kan ik er zeker van zijn dat ze de volgende dag aan mijn bureau staan om zich ervan te verzekeren dat ik niet beledigd ben door dat grapje. Ik geniet intens van het werken in deze kleine plattelandsbibliotheek. Niet steeds de druk van overheidsbezuinigingen, niet steeds 'alles moet, maar er is geen geld, maar doe het toch maar

– ook al zijn er geen uren voor'. Het werken is hier eigenlijk heel relaxed. Van mijn collega's krijg ik regelmatig te horen dat ik zo knetterhard werk, maar zelf merk ik daar niets van. Er is hier veel tijd om eens met klanten te praten (de ontmoetingsfunctie is hier echt heel belangrijk) en ik mag en kan zo creatief zijn als ik wil. De waardering voor het werk dat we doen is enorm. Klanten laten keer op keer weten hoe blij ze zijn dat Garden Valley een bibliotheek heeft. Geregeld komen moeders langs om mij hun eigengebakken koekjes te brengen. Mijn bureau moet ik regelmatig opruimen omdat mensen spontaan spullen komen doneren die 'ik vast wel op de jeugdafdeling kan gebruiken'.

Toekomst

Nee, ik vind het heerlijk hier. Ik kijk met veel plezier terug op mijn bibliotheekjaren in Nederland, maar ik zie hier nog zo veel leuke uitdagingen, dat ik hoop dat we hier nog lang mogen blijven wonen en werken. Ik bedoel maar: in welke bibliotheek praat je dagelijks met mensen die geloven in elke complottheorie die er maar te bedenken valt? In welke bibliotheek vind je mensen die oprecht geloven dat ofwel de zombies in aantocht zijn of anders toch wel buitenaardse wezens? In welke bibliotheek moet je extra vrijwilligerswerk verzinnen omdat een groep van veertig gemeenteleden van een mormonenkerk uit de stad bedacht heeft bij jou vrijwilligerswerk te komen doen? In welke bibliotheek word je elk jaar door de school uitgenodigd als 'community hero' en krijg je dezelfde status als de brandweer en politie? In welke bibliotheek moet je koeien uit de tuin jagen? (Wij hebben een speciale kindertuin en een leestuin.) En

Regelmatig komen vrijwilligers zich spontaan aanbieden om iets te doen voor ons, hier vrijwilligers van een van de vele mormonenkerken uit onze omgeving.

in welke bibliotheek sta je met je collega's op de stoep te genieten van een kudde elks die langs het gebouw wandelt?

Coronacrisis

De Amerikanen vinden 2020 een vermoeiend jaar. Voor de zomer waren er de lokale verkiezingen voor bijvoorbeeld de sheriff, de patholoog-anatoom (echt waar) en de gemeenteraad. De zomer zelf stond in het teken van de presidentsverkiezingen. De moeheid begint hier echt bij menigeen toe te slaan: *'I wish we were living in december, no more election crap.'* En dan is er ook nog de coronacrisis bijgekomen. Terwijl Nederland al lang en breed aan het zuchten was onder deze crisis, bleef het in Idaho onwaarschijnlijk stil. En terwijl de wereld keek naar New York City en Californië, gebeurde er hier niets. Er verschenen kaartgrafieken met in kleuren aangegeven waar er COVID-19 besmettingen waren: Idaho zat in een coronavacuüm. Alle staten om ons heen hadden besmettingen, maar niet Idaho. Er ontstond het geloof dat hier niets zou gebeuren. Het lag ook allemaal aan die New Yorkers zelf (die zijn vies, dom en geloven niet in God), om nog maar niet te spreken over die veel te liberale Californiërs. Het heeft lang geduurd voordat hier een besmetting werd toegegeven. Er waren wel vermoedens. De armoede in Idaho is groot en veel mensen hebben domweg geen geld om naar een arts te gaan. In het begin van de pandemie moest je zelf de kosten betalen voor een test: 300 dollar. Nu er meer besmettingen zijn, wordt het door de overheid betaald. Het lijkt dus allemaal hier enorm mee te vallen.

Mondmasker

Wij dachten echt dat er in Nederland duidelijker richtlijnen waren dan hier in Idaho. We waren dan ook oprecht verbaasd toen we hoorden dat in Nederland niemand in een supermarkt een mondmasker draagt. Ook al kent iedere county (gemeente) hier haar eigen coronamaatregelen, het dragen van een mondmasker in een supermarkt is hier een vanzelfsprekendheid. Zonder kom je niet in een winkel. Nou ja, behalve dan in ons dorp. Daar komen meer mensen zonder mondmasker dan met, en dat heeft er alles mee te maken met dat hier de meerderheid een 'Trumpie' is, een republikein, en in de stad is het merendeel democraat. In onze bibliotheek is het verplicht een mondmasker te dragen. Rondom de inlever- en uitleenbalie hebben we een plastic scherm gehangen en alle materialen gaan 72 uur in quarantaine. Al het speelgoed is weggeborgen en de activiteiten staan 'on hold'. Ouders die het niet leuk vinden dat ik geen *StoryTime* meer doe, reizen anderhalf uur verder naar de bibliotheek van Stanley, waar ze het wel doen. Kregen we in het begin nog wel eens veel klachten van leden die van ons verplicht een mondmasker moesten dragen, inmiddels lijkt dit een stuk gemoedelijker te gaan. Misschien doordat ze zagen dat wij het serieus meenden: er is een klant de bibliotheek uitgezet vanwege het weigeren van het dragen van een mondmasker. De sheriff (wij hebben in onze county een sheriff en twee *deputies* op een gebied net zo groot als Gelderland) moest ervoor langs komen. En dat heeft wel indruk gemaakt.

StoryTime is niet alleen belangrijk voor de kinderen, maar ook voor de ouders en verzorgers – een belangrijk moment om elkaar te ontmoeten.

De school staat nationaal bekend om het strikte *second amendment protocol*. Ook leerlingen kunnen hier schietles krijgen.

Deze foto heb ik in onze tuin genomen – twee elanden, elkdames.

Een collega heeft ook een ranch, en zij neemt me vaak mee als alle cowboys komen om op hun ranch aan de slag te gaan.

Idaho is nog echt het wilde westen, en cowboys kun je hier bijna dagelijks tegenkomen.

Garden Valley School

Toch is COVID-19 ook bij ons nu dichterbij dan ooit gekomen. Begin deze week kregen we het bericht dat onze bibliotheekdirectrice en haar gezin allemaal COVID-19 hebben. We zijn nu extra blij dat we allemaal de hele dag met mondklappers rondlopen en afstand van elkaar houden! Met tot dusver het resultaat dat het personeel van de bibliotheek niet door onze bazin is besmet. De besmettingen in Idaho nemen trouwens, na een dip van een maand, weer flink toe. In onze county zijn nu, in november, 109 besmettingen. In de stad veel meer. We zitten op rond de 500 besmettingen per dag in heel Idaho. Ondertussen verhuizen diverse gezinnen nu vanuit de stad voor een jaar naar ons dorp. De reden? Dat hun kinderen naar de school hier in Garden Valley kunnen. De meeste scholen in de stad geven nu online les. Het gros van de mensen in ons dorp woont in de stad en heeft hier een tweede huis. Hun adres veranderen ze nu dus zodat ze officieel in ons dorp wonen. Je gaat in Amerika wonen in de wijk waar je de school goed vindt.

Anders mag je kind daar niet naar school. Er is hier veel weerstand tegen de *online school*. Wat mijzelf altijd verbaast, omdat hier sowieso veel aan *homeschooling* wordt gedaan, en dat gaat ook online. Vanwege COVID-19 sturen ouders nu hun kinderen naar onze dorpschool, omdat alles hier gewoon doorgaat. En dat heeft er weer mee te maken dat in de stad meer democraten wonen en buiten de stad vooral republikeinen. Het is ook meer een politiek statement: je kind naar school in plaats van online les. Het aantal leerlingen is dit jaar met 75 procent gegroeid. Voor een kleine school best een groot probleem. De Garden Valley School is een school voor leerlingen vanaf groep 1 tot en met het voortgezet onderwijs. Mijn bazin blijkt trouwens te zijn besmet via haar stiefzoon, die de besmetting hoogstwaarschijnlijk heeft opgelopen op deze school. Voorlopig blijven we nog even in Amerika, dus ik zal nog wel meer shocks te verwerken krijgen. Geeft niets, die uitdaging ga ik wel aan!